

Η Ειρήνη

Γράφει ο Θωμάς Γ. Ηλιόπουλος

Τη Δευτέρα το πρωί, 21 Σεπτεμβρίου 2015, στη Μελβούρνη βλέπαμε τα αποτελέσματα των ελληνικών εκλογών της Κυριακής 20-9-15 και όλος ο κόσμος γιόρταζε την Παγκόσμια Ημέρα της Ειρήνης η οποία καθιερώθηκε από τον **ΟΗΕ** το 1981, για να διαδώσει και για να δυναμώσει τα ιδανικά της ειρήνης και της μη βίας ανάμεσα σε όλα τα έθνη. Από το 2001 η Ημέρα αυτή γιορτάζεται στις 21 Σεπτεμβρίου. Την ημέρα αυτή προγραμματίζονται πολλές εκδηλώσεις σε όλο τον κόσμο, με τη μεγαλύτερη φέτος στην Ελλάδα μας. Φαίνεται πως η Τύχη τα έφερε έτσι ώστε οι πολιτικές εχθροπραξίες την ημέρα αυτή να σταματήσουν στην πατρίδα μας και να έρθει μία παντοτινή ειρήνη στη χώρα που την χρειάζεται επείγοντως. Ας το ευχηθούμε όλοι μας ολόκαρδα. Φρονώ πως είναι μία ευνοϊκή συγκυρία, μία τύχη βουνό για τη Γενέτειρά μας. Η 21η Σεπτεμβρίου είναι Ημέρα Παγκόσμιας Εκχειρίας, αλλά θα ήθελα να πιστεύω για τη χώρα μας και θείο δώρο, μια και την ημέρα αυτή ο ελληνικός λαός έδωσε τέλος στην πολιτική αστάθεια για να έρθει για όλους μία πραγματική ειρηνική περίοδος προόδου.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΣΤΗΛΗΣ

Η λέξη μας Ειρήνη υπάρχει στη γλώσσα μας για πολλές χιλιάδες χρόνια. Λέμε πως είναι αγνώστου ετύμου, δηλ. δεν γνωρίζουμε με βεβαιότητα πώς και πότε μπήκε στη γλώσσα μας. Πιθανολογείται ότι η ειρήνη παράγεται από το ρήμα μας είρω που σημαίνει συνδέω. Φαίνεται ως είναι η πιθανότερη εκδοχή. Στην αρχαιότητα χρησιμοποιείται κατ' αντιδιαστολή προς τη λέξη πόλεμος. Περιγράφει μία διαρκή κατάσταση χωρίς εχθροπραξίες και αργότερα μία συνθήκη. Αυτή είναι η συνθήκη ειρήνης που λέμε μέχρι σήμερα.

Με την ειρήνη σχηματίσαμε πολλές και περιεκτικές φράσεις που μας είναι πολύ χρήσιμες, όπως: παγκόσμια ειρήνη, διατάραξη της ειρήνης, κοινή ειρήνη, εργασιακή ειρήνη, το κίνημα ειρήνης και άλλα. Την περίφημη PAX ROMANA στα Ελληνικά την είπαμε Ρωμαϊκή Ειρήνη. Και οι δύο λέξεις από ελληνικές ρίζες. Οι Εβδομήκοντα θεώρησαν σωστό να μεταφράσουν στα Ελληνικά το εβραϊκό Salom σε «ειρήνη ημίν». Και το Σαλόμ υπάρχει πιθανότητα να προέρχεται από ελληνική ρίζα, μια και ο πολύ γνωστός Josef Yahunda απορεικνύει πως 9 από τις 10 εβραϊκές λέξεις προέρχονται από την ελληνική γλώσσα! Από την ειρήνη έχουμε πολλές παράγωγες λέξεις όπως: ειρηνεύω, ειρηνευτής, ειρηνιστής, ειρηνευτικός, ο Ειρηνικός Ωκεανός, ειρηνόφιλος, ειρηνοποιός, ειρηνοδικείο, ειρηνοδίκης και άλλες. Επίσης η ειρήνη έγινε και ένα όνομα γυναικείο που είναι πολύ διαδεδομένο μέχρι και σήμερα: Ειρήνη. Το διαφοροποιήσαμε όμως με πολλές εκδοχές και παραλλαγές: Ρήνα, Ρένα, Ρηνιώ, Ρηνούλα και άλλα, αλλά και στα Αγγλικά Αϊρίν, Ριν κ.ά.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Μία εξαιρετικά αποδοτική γλωσσική εργασία στο Γυμνάσιο είναι η περιγραφή των ουσιαστικών. Η Άσκηση μπορεί να λείπει από εξής: Με πόσα επίθετα μπορείτε να περιγράψετε την ειρήνη; Σας δίνω μία απάντηση: παγκόσμια, δημόσια, προσωρινή, σίγουρη, υποχρεωτική, ποθητή, οριστική, πνευματική, άδικη, διεθνής, βέβαιη, οικογενειακή, σίγουρη, ένοπλη, εδραιωμένη, γόνιμη, αιώνια, ασφαλής, ιερή, ψυχική. Σας έδωσα 20 «ειρήνες»! Τώρα εάν θέλετε να έχετε μία πραγματική ειρήνη στη ζωή σας, να βρείτε άλλα 20 επίθετα που να την περιγράφουν. Εάν βρείτε 18 με 20 πήρατε Άριστα. Κάτω από 15, τότε μείνατε ...μεταεξεταστέοι! Μεγάλο αγαθό η ειρήνη για όλους μας.

Η ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

Στα Αγγλικά χρησιμοποιούσαν τη λέξη Freedom ως διάκριση από τον πόλεμο. Το 13^ο αιώνα η Αγγλική οικειοποιήθηκε τη λατινική λέξη Pax-racis που σημαίνει ειρήνη. Οι Άγγλοι όμως την προσάρμοσαν στο δικό τους ...ορθογραφικό σύστημα και την ορθογράφησαν ως Peace, με προφορά ως Πίις. Προσοχή όμως: είναι πολύ κοντά στις άλλες λέξεις: Piece/πις=κομμάτι και Piss/πις=ουρώ!

Οι Λατίνοι/Ρωμαίοι κάνανε τη δική τους ειρήνη στείβοντας το ελληνικό ρήμα πήγνυμι που σημαίνει καρφώνω, μπήγω, μπήχνω ή μπήζω. Το ρήμα αυτό μάς έδωσε πολλές λέξεις όπως: πήξη, πηκτός, πάγος, πηκτής, παγετός, πάγιος, ακόμη και το παγούρι (παγήναι+ουρά) και πολλές άλλες. Από εδώ έκαναν το συμπαγή ως ractus και το ρήμα πήγνυμι στα Λατινικά έγινε rango. Όλα τα λεξικά το τονίζουν: From Greek πήγνυμι. Από εδώ έγιναν όλες οι παρακάτω αγγλικές λέξεις: Compact= συμπαγής, impact=επίδραση, page= σελίδα και νεαρός ακόλουθος, pageant= παράσταση, pale=πάσσαλος, palette=παλέτα, pay=πληρώνω, πληρωμή, reel=ξεφλουδίζω, role=πόλος, propagate=αναπαράγω, repay=ξεπληρώνω. Από εδώ και η Pax=ειρήνη με την αρχική σημασία της συμπαγούς στάσης. Υπάρχουν και άλλες. Γονιμότατο το ρήμα πήγνυμι και στη λατινική γλώσσα.

ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΜΥΘΙΟ ΜΑΣ

Ας υπενθυμίσουμε εδώ και το παγκόσμιο σύμβολο της Ειρήνης.

Και τέλος η αρχή του πολύστιχου ποιήματος του Γιάννη Ρίτσου, «Ειρήνη», αφιερωμένο στον Κώστα Βάρναλη που αρχίζει:

Τ' όνειρο του παιδιού είναι η ειρήνη.

Τ' όνειρο της μάνας είναι η ειρήνη.

*Τα λόγια της αγάπης κάτω απ' τα δέντρα,
είναι η ειρήνη.*

και τελειώνει με τα λόγια:

Αδέρφια μου,

*μες στην ειρήνη διάπλατα ανασαίνει
όλος ο κόσμος με όλα τα όνειρά του.*

*Δόστε τα χέρια, αδέρφια μου,
αυτό 'ναι η Ειρήνη!*

